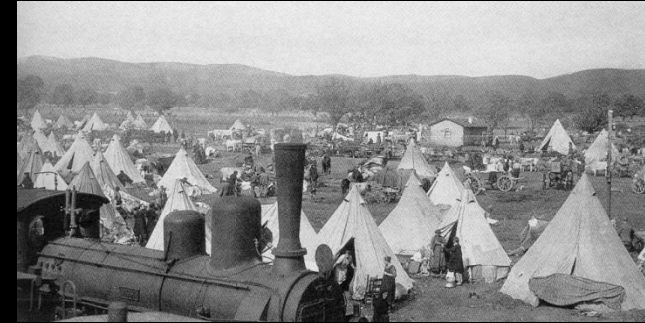

Μεταναστευτικό-Προσφυγικό & Ε.Ε.

- Ονοματεπώνυμο μαθήτριας: Ευαγγελία Πρίφτη
- Τμήμα: Α4'
- Μάθημα: Πολιτική Παιδεία
- Υπεύθυνος καθηγητής: Ματθαίος Γιανναράς
- Δημιουργική εργασία σχολικού έτους 2016-17

“Ανθρωπιστική κρίση ώρα μηδέν...”

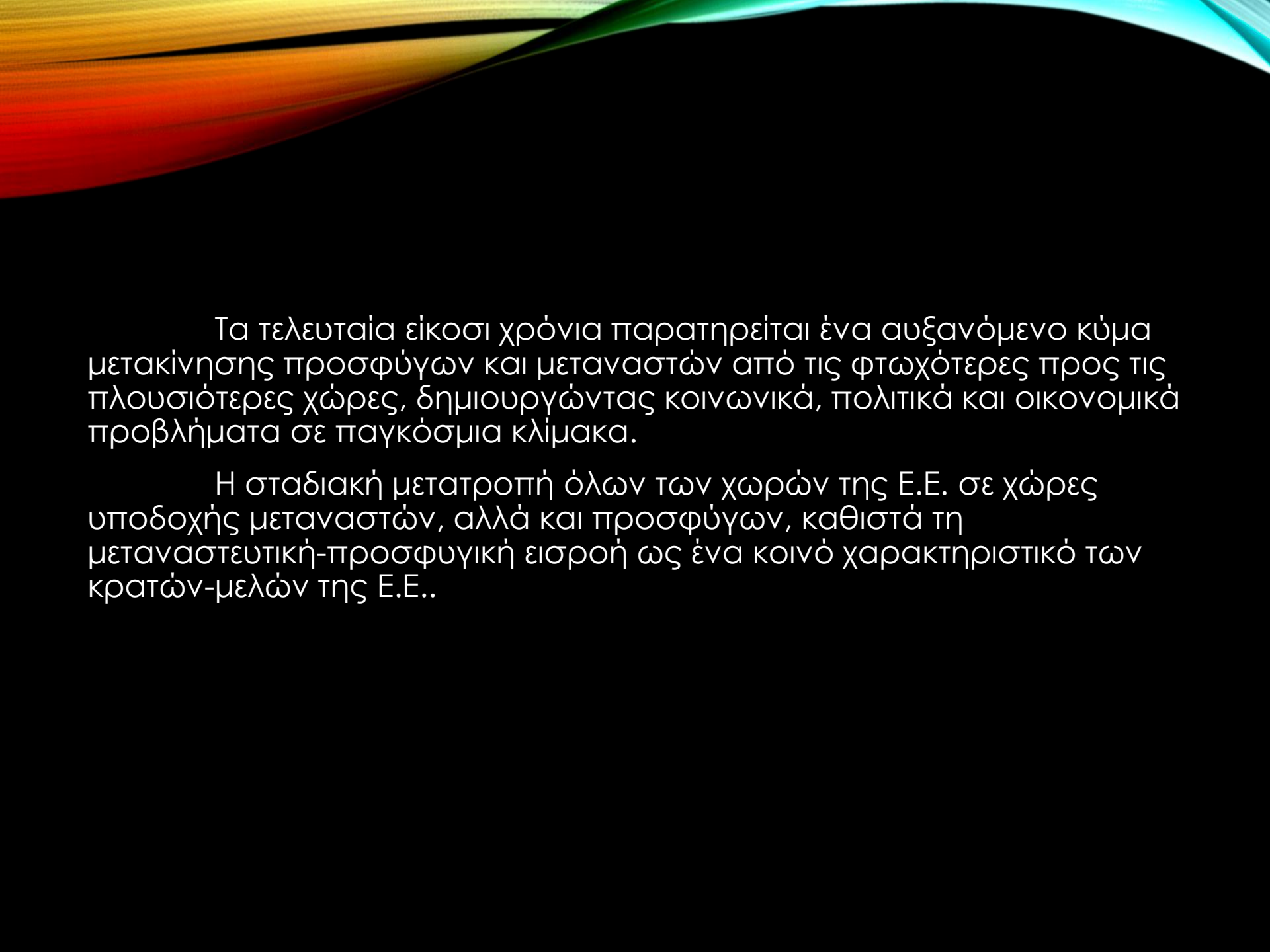
ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Θέμα της εργασίας είναι οι μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αρχικά, τίθενται τα ερωτήματα προς διερεύνηση. Στη συνέχεια, με σύντομη ιστορική αναδρομή, δίνονται εκδηλώσεις του φαινομένου των μαζικών μετακινήσεων, ορίζονται οι έννοιες ‘‘πρόσφυγας’’ και ‘‘μετανάστης’’ και κατονομάζονται οι μεταξύ τους διαφορές. Ακολούθως, διερευνώνται τα αίτια και παρουσιάζονται τα προβλήματα που προκύπτουν τόσο σε ατομικό επίπεδο, όσο και στις χώρες υποδοχής. Τέλος, προτείνονται πιθανοί τρόποι αντιμετώπισής τους.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ιδέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης γεννήθηκε από την ανάγκη των λαών να αντιμετωπίσουν με συλλογικό τρόπο κοινά προβλήματα, οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά, των οποίων η οξύτητα και η περιπλοκότητα προκαλούν ανησυχία στους πολίτες και συχνά δημιουργούν εκρηκτικές καταστάσεις. Γι' αυτό, οι στόχοι της ενωμένης Ευρώπης σχετίζονται άμεσα με την επίλυση αυτών των ζητημάτων και τη δημιουργία κρατών φιλελεύθερων και δημοκρατικών, με μεταβιομηχανική οικονομία και χριστιανογενή πολιτισμό.

Δυστυχώς, σήμερα, οι στόχοι αυτοί υπονομεύονται, καθώς φαίνεται να κλονίζεται η σταθερότητα και το όραμα μιας ενωμένης Ευρώπης. Αυτό συμβαίνει, αφού έχει οξυνθεί ο ανταγωνισμός ειδικά ανάμεσα στις αναπτυγμένες χώρες, των οποίων οι οικονομίες είναι φανερά πιο εύρωστες. Ταυτόχρονα, φαίνεται ότι υπάρχει διαφορά στους ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας των βορειοδυτικών χωρών και του Ευρωπαϊκού νότου. Επίσης, ανησυχητικά είναι τα φαινόμενα της ξеноφοβίας και του ρατσισμού, που εκδηλώνονται από εθνικιστικές πολιτικές ομάδες, λόγω της εισόδου οικονομικών μεταναστών και προσφύγων σε χώρες ευρωπαϊκές.

Τα τελευταία είκοσι χρόνια παρατηρείται ένα αυξανόμενο κύμα μετακίνησης προσφύγων και μεταναστών από τις φτωχότερες προς τις πλουσιότερες χώρες, δημιουργώντας κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά προβλήματα σε παγκόσμια κλίμακα.

Η σταδιακή μετατροπή όλων των χωρών της Ε.Ε. σε χώρες υποδοχής μεταναστών, αλλά και προσφύγων, καθιστά τη μεταναστευτική-προσφυγική εισροή ως ένα κοινό χαρακτηριστικό των κρατών-μελών της Ε.Ε..

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- Δείγματα φαινομένων.
- Ποιος είναι ο μετανάστης; Ποιος είναι ο πρόσφυγας; Διαφορές μεταξύ τους.
- Ποια τα αίτια των φαινομένων;
- Ποια τα αποτελέσματα-προβλήματα τόσο για τους ίδιους τους πρόσφυγες-μετανάστες, όσο και για τις χώρες υποδοχής τους (και κυρίως την Ελλάδα);
- Πώς θα μπορούσαμε να αντιμετωπίσουμε τις επιπτώσεις (ατομικά & συλλογικά);

ΔΕΙΓΜΑΤΑ

- Διαχρονικό φαινόμενο με έξαρση στον αιώνα μας.
- Δωριείς, αποικίες, ελληνικές παροικίες κατά την περίοδο Τουρκοκρατίας.
- Μικρασιάτες, Κύπριοι, Βορειοηπειρώτες, Πόντιοι, Αλβανοί, Αρμένιοι, Κούρδοι, Ανατολικοευρωπαίοι κ.ά.

Κάθοδος Δωριέων

Αποικίες

Μικρασιάτες

Πόντιοι

ΟΡΙΣΜΟΙ

- **Πρόσφυγας:** το πρόσωπο που εξαναγκάζεται σε φυγή από το μόνιμο τόπο εγκατάστασής του ή την πατρίδα του. Λόγω έκρυθμων καταστάσεων, αναγκάζεται να καταφύγει σε γειτονικές χώρες και, λόγω διώξεων, αναζητά προστασία στο εθνικό του κέντρο.
- Υπάρχουν κάποιοι που αποτελούν εθνική μειονότητα σε μια χώρα, αλλά και οι πολιτικοί πρόσφυγες.
- **Μετανάστης:** το πρόσωπο που εγκαταλείπει με τη θέλησή του την πατρίδα του, για να εγκατασταθεί επί μεγάλο χρονικό διάστημα ή μόνιμα σε άλλη χώρα, για οικονομικούς λόγους.
- Υπάρχουν οι οικονομικοί μετανάστες.

Πρόσφυγας VS Μετανάστης

- Εγκαταλείπει τη χώρα του, **χωρίς τη θέλησή του**, για να αποφύγει δίωξη για πολιτικούς, εθνικούς, θρησκευτικούς κτλ. λόγους.
- Σε αυτόν μπορεί να χορηγηθεί **πολιτικό άσυλο**, μια **μορφή προστασίας** που παρέχει η χώρα που τον φιλοξενεί.

- Φεύγει από τη χώρα του **με τη θέλησή του** για να βρει συνήθως **δουλειά**.
- Μπορεί να λάβει **άδεια παραμονής**.

ΑΙΤΙΑ

- Πόλεμοι.
- Ολοκληρωτικά καθεστώτα, καταπίεση, παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, πολιτικές διώξεις.
- Κοινωνικές συγκρούσεις.
- Φτώχεια, χαμηλό βιοτικό επίπεδο.
- Αναζήτηση καλύτερων ευκαιριών.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕ ΑΙΤΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

ανάλογα με τον τόπο προέλευσης των μεταναστών...

ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΑΙΤΙΑ
Ασιάτες και Αφρικανοί	•Δημογραφικά προβλήματα. •Εμφύλιες διενέξεις. •Προσπάθεια να ξεφύγουν από την κρίση που προκάλεσε στην οικονομία της πατρίδας τους η φιλελευθεροποίηση.
Πολίτες του πρώην ανατολικού συνασπισμού	•Εφικτό πλέον το πέραςμα των μέχρι πρότινος κλειστών συνόρων των κρατών τους. •Οικονομική και πολιτική αστάθεια στις χώρες του πρώην ανατολικού “μπλοκ”.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΔΙΟΥΣ

- Δύσκολη εγκατάσταση και εξασφάλιση διαμονής και μέσων επιβίωσης-ανεργία.
- Δυσκολίες προσαρμογής στο νέο περιβάλλον ζωής.
- Εχθρική συχνά η αντιμετώπισή τους και κακές οι συνθήκες διαβίωσης και περίθαλψής τους.
- Ψυχολογικά προβλήματα και μνήμες της χαμένης πατρίδας, συμπλέγματα κατωτερότητας, αίσθημα μειονεξίας, ανασφάλεια, άγχος αποδοχής και προόδου.
- Αδυναμία μόρφωσης-εύκολη λεία για χειραγώγηση και μαζοποίηση.
- Εκμετάλλευση, περιθωριοποίηση, έλλειψη σεβασμού απέναντί τους.
- Δεν συμμετέχουν στα κοινά, δεν ελέγχουν την ηγεσία, αισθάνονται έξω από τις πολιτικές εξελίξεις, αποπολιτικοποιούνται και αδρανούν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΤΟΥΣ

- Δυσκολίες ένταξης και αφομοίωσης.
- Κίνδυνος εθνολογικής αλλοίωσης του ντόπιου πληθυσμού.
- Οικονομική επιβάρυνση αποκατάστασης-ανεργία.
- Προβλήματα κοινωνικής παθογένειας.
- Συχνά δημιουργούνται ‘‘γκέτο’’, που λειτουργούν σαν μαφία, ενισχύονται κοινωνικές, πολιτικές και θρησκευτικές εντάσεις, τα φαινόμενα των ναρκωτικών και της εγκληματικότητας, προωθείται ο ρατσισμός, διασπάται η κοινωνική συνοχή, περιορίζεται η αλληλεγγύη και απειλείται τελικά η ίδια η δημοκρατία.

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

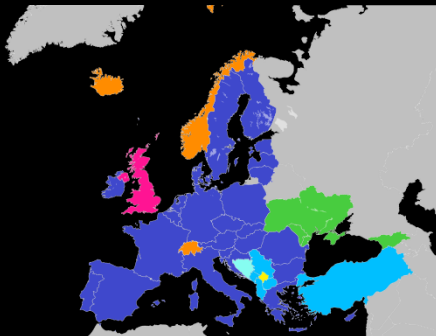
- Α. Από Διεθνείς Οργανισμούς (ΟΗΕ, UNICEF, UNESCO, Ερυθρός Σταυρός κ.λπ.)
- Μέτρα πρόληψης των αιτιών της προσφυγιάς και της μετανάστευσης.
 - Σωστός καταμερισμός προσφύγων και μεταναστών ανά κράτος και περιοχή, μέτρα άμεσης περίθαλψης.
 - Σεβασμός και εφαρμογή νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα.
 - Ανθρωπιστική βοήθεια, οικονομική ενίσχυση.

B. Από το Κράτος ή τα Κράτη (Ε.Ε)

- Οργάνωση-προετοιμασία δομών υποδοχής και χωροταξική κατανομή των προσφύγων και των μεταναστών.
- Προγράμματα ένταξης και προσαρμογής των προσφύγων και των μεταναστών.
- Προστασία και αξιοποίηση της πολιτισμικής ιδιαιτερότητάς τους.
- Ενημέρωση και επιμόρφωση των ντόπιων και των προσφύγων.
- Παραγωγική αξιοποίησή τους ανάλογα με τις ικανότητές τους και τις σπουδές τους στις χώρες προέλευσής τους.

Γ. Από τα ίδια τα Άτομα

- Ήθος, σεβασμός, ευαισθησία, ανθρωπισμός, ηθική & υλική συμπαράσταση.
- Φιλάνθρωπη αντιμετώπιση (υλική & ηθική).
- Σεβασμός της πολιτιστικής ιδιαιτερότητας των προσφύγων και των μεταναστών.
- Πρωτοβουλίες για την ανακούφισή τους (π.χ. έρανοι, εκδηλώσεις, προσφορά τροφίμων, ρουχισμού κ.λπ.).

ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Μαρτυρία Μικρασιατών προσφύγων για την άφιξή τους στην Ελλάδα.

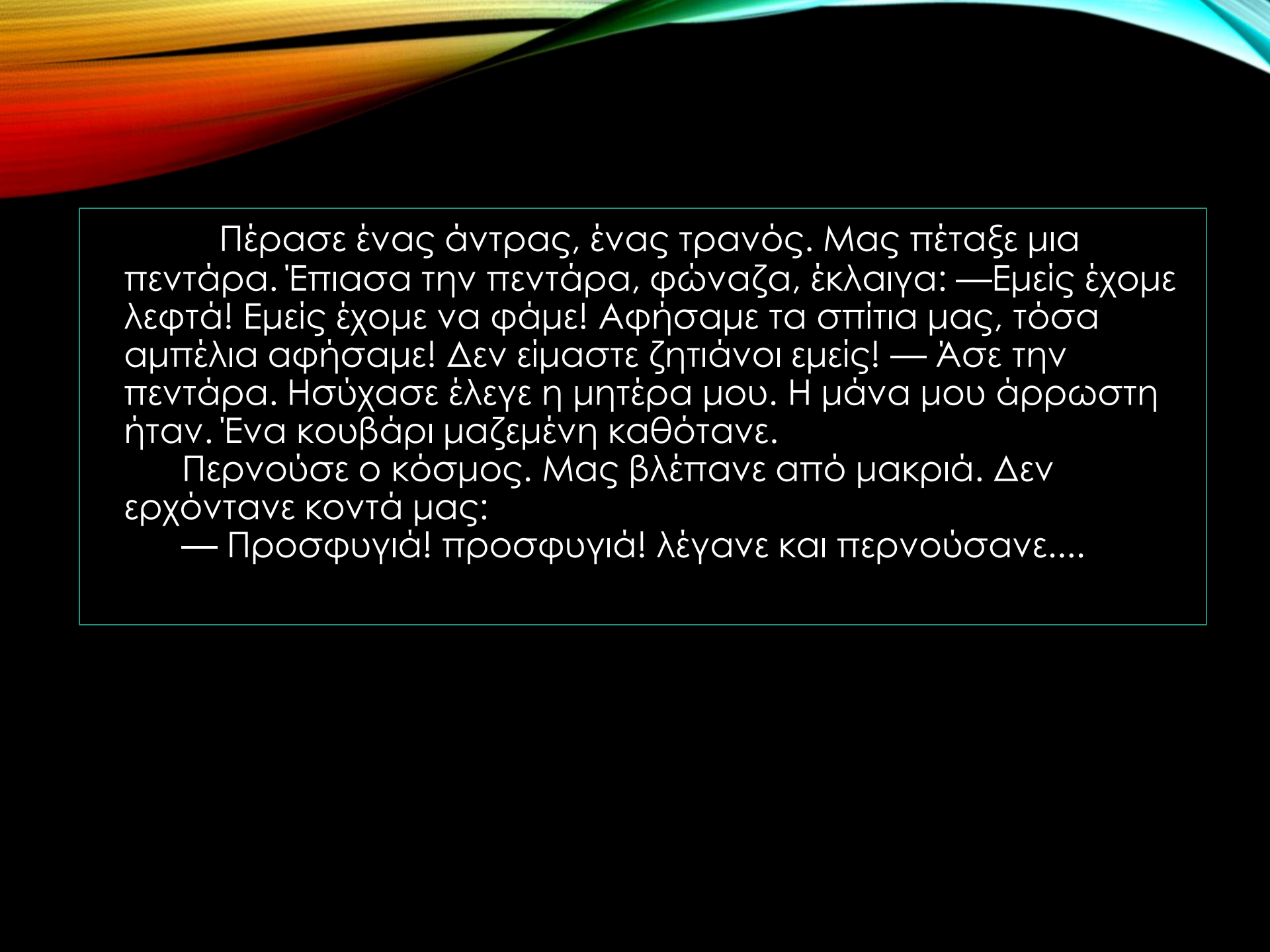
Δεκαπέντε μέρες μείναμε στα βαπόρια. Έπειτα φτάσαμε στον Πειραιά. Απ' τον Πειραιά μόνο τα σύρματα ξέρω. Στα σύρματα είκοσι μέρες μας κρατήσανε. Αμάν, πολύ μας ρεζιλέψανε, πολύ μας βασανίσανε. Μας βάλαν στη σειρά. Τα μικρά και τις γριές απ' τη ρίζα μας κουρεύανε. Έκλαιγα, φώναζα: — Ψάξε με, δες με, δεν έχω ψείρες! Με το ζόρι με κουρέψανε. Σαν κολοκύθι με κάνανε. Πολύν καιρό έπειτα ντρεπόμουνα να βγω στην αγορά να ψουνίσω.

Μαρτυρία Καλλισθένης Καλλίδου από το χωριό Φερτέκι της Καππαδοκίας, κοντά στη Νιγδη.

Μας γδύσανε. Ό, τι φορούσαμε στον κλίβανο, άντε, τα βάλανε. Παπούτσια δεν είχαμε έπειτα να φορέσουμε. Μας δίνανε να φάμε. Είχαμε και μαζί μας. Όμως στην καραντίνα μεγάλο ρεζιλίκι, μεγάλο σεφιλίκι [=κακοπάθεια] ήτανε. Είκοσι μέρες κράτησε.

Από τον Αι-Γιώργη, απ' τον Πειραιά, μας βάλανε στο βαπόρι, στη Θεσσαλονίκη μας φέρανε. Μας βγάλανε και μας αφήσανε. Στα σοκάκια της Θεσσαλονίκης μας αφήσανε. Στα σοκάκια της Θεσσαλονίκης πεταμένοι ήμαστε. Έτσι ξαπλωμένοι, μέσα στα σοκάκια. Περνούσε κόσμος και μας έβλεπε. Αμάν, ρεζιλίκι!

Πέρασε ένας άντρας, ένας τρανός. Μας πέταξε μια πεντάρα. Έπιασα την πεντάρα, φώναζα, έκλαιγα: —Εμείς έχουμε λεφτά! Εμείς έχουμε να φάμε! Αφήσαμε τα σπίτια μας, τόσα αμπέλια αφήσαμε! Δεν είμαστε ζητιάνοι εμείς! — Άσε την πεντάρα. Ησύχασε έλεγε η μητέρα μου. Η μάνα μου άρρωστη ήταν. Ένα κουβάρι μαζεμένη καθότανε.

Περνούσε ο κόσμος. Μας βλέπανε από μακριά. Δεν ερχόντανε κοντά μας:

— Προσφυγιά! προσφυγιά! λέγανε και περνούσανε....

ΠΑΡΟΝ

Μαρτυρία ανήλικου πρόσφυγα (το όνομα έχει αλλάξει για λόγους προστασίας).

Το όνομά μου είναι Εχσάν, είμαι 17 χρονών, από το Αφγανιστάν. Τα χαιρετίσματά μου στα συνομήλικα παιδιά που διαβάζουν αυτό το γράμμα. Γραμμένο από εμένα για εσάς, αγαπημένοι. Η ζωή μου είναι σαν μια ετοιμόρροπη σκάλα που διαρκώς χάνει την ισορροπία της. Όπως ακριβώς και ο πόλεμος στο Αφγανιστάν. Στη χώρα μας έχουμε πόλεμο εδώ και 34 χρόνια. Τα σπίτια μας είναι ισοπεδωμένα. Πολλοί από εμάς έχουμε χάσει γονείς και αδέρφια στον πόλεμο και σε τρομοκρατικές επιθέσεις από κακούς ανθρώπους.

Τσουκαλά Χ. (2016), *Μονόλογοι από το Αιγαίο*, Αθήνα

Εγώ έχασα τον πατέρα και τη μάνα μου στο Αφγανιστάν. Δυσκολεύτηκα πάρα πολύ. Μετά το θάνατο των γονιών μου δεν είχα κανέναν και δεν μπορούσα να ζήσω πια εκεί. Επειδή ήμουν πολύ μικρό παιδί για να δουλέψω, αναγκάστηκα να φύγω. Πήγα στο Ιράν. Εκεί είχα συγγενείς και φίλους. Όμως, όταν μεγάλωσα αρκετά δεν μπορούσα να μείνω άλλο στο σπίτι τους. Έτσι, έπιασα δουλειά για να βγάζω τα έξοδά μου. Ήμουν ακόμα μικρός για μια τόσο δύσκολη δουλειά. Οικοδομή! Δούλεψα κάποιους μήνες εκεί και πάντα προσπαθούσα να μαζεύω λίγα χρήματα από το υστέρημά μου. Πέρασαν έτσι τρία χρόνια... [...]

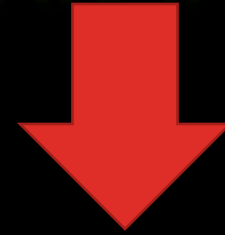
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Χρέος κάθε ανθρώπου είναι να αντιληφθεί ότι όλοι είμαστε δυνάμει μετανάστες. Η απομάκρυνση από την περιφρόνηση και το μίσος για τους αλλοεθνείς θα συντελεστεί, όταν αποκτήσουμε γνήσιο ενδιαφέρον για τον “άνθρωπο”, σεβασμό, ευαισθησία απέναντι στα προβλήματά του και διάθεση αλληλεγγύης.

Ο πολυπολιτισμικός χαρακτήρας των σύγχρονων κοινωνιών επιβάλλει την ομαλή ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων στις χώρες υποδοχής. Άλλωστε, η αποβολή της ελιτίστικης νοοτροπίας και το πνεύμα συναδέλφωσης των λαών είναι δείκτης πολιτισμού. Καλό θα ήταν, ασφαλώς, να δημιουργηθούν οι απαραίτητες οικονομικές, πνευματικές και κοινωνικές συνθήκες για την επιστροφή των μεταναστών και των προσφύγων στις εστίες τους.

ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ

Κατά τη γνώμη μου, αναγκαίο είναι να επικρατεί πνεύμα συνεργασίας, αλληλεγγύης, ανεκτικότητας στο διαφορετικό και να υπάρχει επικοινωνία και γόνιμη ανταλλαγή ιδεών και πληροφοριών μεταξύ των κρατών-μελών της Ε.Ε.. Σημαντικό, επιπλέον, είναι να γίνουν σεβαστές οι αρχές της ισότητας, της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, για να μιλάμε για μια Ευρώπη των πολιτών, με ανθρώπινο πρόσωπο!!!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ανδριώτης Ν. (2010), *Το προσφυγικό ζήτημα στην Ελλάδα (1821-1930)*, Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων: Αθήνα.
- Κανακούδης Ι. (2015), *Μετανάστευση*, ανασύρθηκε στη 1 Μαΐου 2017 από: http://oxynoia.blogspot.gr/2012/03/blog-post_8589.html, προσπελάστηκε στη 1 Μαΐου 2017.
- Μάραντος Π., Θεριανός Κ. (2007-2013), *Πολιτική Παιδεία Α' Λυκείου*, εκδόσεις ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ: Αθήνα.
- Σταμλακού Μ., Πάστρα Κ., Σιμώνη Δ. (2017), *Έκφραση Έκθεση Γ' Λυκείου*, εκδόσεις ΧΑΤΖΗΘΩΜΑ: Θεσσαλονίκη, σ.643-656.
- Stratilio (2016), *Προσφυγικό Ζήτημα: Θεματικοί Κύκλοι Έκθεσης Γ' Λυκείου*, ανασύρθηκε στη 1 Μαΐου 2017 από: <http://blogs.sch.gr/stratilio/archives/4142>, προσπελάστηκε στη 1 Μαΐου 2017.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!!!

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
UNIVERSITY OF PIRAEUS

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Jean Monnet Chair
EdUTRIP
European Union's Education, Training
Research and Innovation Policies

